

1. ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวของประชากรภาคใต้ใน พ.ศ. 2537^{1/} พบว่าสตรีไทยพุทธและสตรีไทยมุสลิมมีความแตกต่างด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวตลอดจนถึงจำนวนบุตรอย่างเห็นได้ชัดเจน สตรีไทยมุสลิมมีจำนวนบุตรเกิดรอดสูงกว่าสตรีไทยพุทธ (2.8 คน และ 2.2 คน ตามลำดับ) สตรีไทยมุสลิมมีความต้องการบุตรประมาณ 3 คน ในขณะที่สตรีไทยพุทธต้องการบุตรประมาณ 2 คนเท่านั้น แม้ว่าเกือบทั้งหมดของสตรีไทยมุสลิมและสตรีไทยพุทธมีความรู้หรือรู้จักวิธีการคุมกำเนิด แต่พบว่าสตรีไทยมุสลิมกำลังคุมกำเนิดเพียงร้อยละ 28 สตรีไทยพุทธกำลังคุมกำเนิดร้อยละ 65 จากการสำรวจดังกล่าวยังพบว่าสตรีไทยมุสลิมร้อยละ 78 เห็นว่าการวางแผนครอบครัวขัดต่อคำสอนทางศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ และคณะ (2526:58-61) พบว่า หลักการศาสนาอิสลามไม่เอื้ออำนวยต่อการวางแผนครอบครัว แต่อนุโลมให้มีการวางแผนครอบครัวโดยการป้องกันการปฏิสนธิชั่วคราว ตามความจำเป็นและความยินยอมของสามีภรรยา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความศรัทธาของแต่ละบุคคลที่มีต่อพระอัลเลาะห์ แต่ห้ามการคุมกำเนิดแบบถาวร ได้แก่ การทำหมันชาย และหญิง และการทำแท้ง

ความแตกต่างด้านความคิดและพฤติกรรมด้านภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิมนี้เป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนและยากต่อการหาคำตอบ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นผลสะท้อนที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างด้านจิตวิทยาสังคมที่เกี่ยวกับทัศนคติ และมูลเหตุจูงใจที่มีผลทำให้คนมีทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป ข้อมูลเชิงปริมาณอย่างเดียวอาจให้คำอธิบายไม่เพียงพอ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้ทำการศึกษาหาสาเหตุที่มีผลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะเจริญพันธุ์ของชาวไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดภาคใต้ คือ สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2539 โดยใช้วิธีการศึกษาแบบการสนทนากลุ่ม เพื่อหาคำอธิบายในเชิงคุณภาพในแง่ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ และแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยมุสลิม และข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษารั้งนี้ จะช่วยเสริมหรืออธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวภาคใต้ พ.ศ. 2537 อีกทางหนึ่งด้วย

2. วัตถุประสงค์

การศึกษารั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาหาเหตุผลว่า มีตัวกำหนดอะไรบ้างที่เป็นตัวกำหนดทัศนคติและพฤติกรรมด้านภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยมุสลิม โดยมีประเด็นที่นำมาศึกษารั้งนี้

---

^{1/} ราชตะเชียด ระเบียบวิธีการสำรวจ และผลการสำรวจ คู่มือจากรายงานการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวของประชากรภาคใต้ พ.ศ. 2537 สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

2.1 ความเชื่อตามหลักคำสอนทางศาสนาอิสลาม

2.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้แก่ ค่าครองชีพและค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร
ที่ดินทำกิน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรและความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ความ
ช่วยเหลือในเชิงเศรษฐกิจของบุตร ความคาดหวังเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยบุตร

2.3 ปัจจัยทางด้านประชากรได้แก่ อายุแรกสมรส จำนวนบุตรที่พึงปรารถนา ความพึงพอใจ
ในเพศของบุตร การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา และการคุมกำเนิด